

**Zarządzenie Nr 72/08
Wójta Gminy Orchowo
z dnia 31 grudnia 2008 roku**

w sprawie ustalenia procedur kontroli finansowej

Na podstawie art. 47 ust.3 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz.2104 z późn. zm.) oraz komunikatu Nr 13 Ministra Finansów z dnia 30 czerwca 2006 roku w sprawie ogłoszenia standartów kontroli finansowej w jednostkach sektora finansów publicznych (Dz. Urz. Ministra Finansów Nr 7 . poz. 58) zarządzam co następuje:

§ 1

Wprowadza się procedury kontroli finansowej w Urzędzie i jednostkach organizacyjnych Gminy, stanowiące załącznik niniejszego zarządzenia.

§ 2

Wykonanie zarządzenia powierza się pracownikom Urzędu Gminy oraz pracownikom jednostek organizacyjnych objętych obsługą finansowo-księgową

§ 3

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WÓJT
Pryka
mgr inż. Tęodor Pryka

Procedury Kontroli Finansowej

§ 1

Kontrola finansowa jest elementem kontroli wewnętrznej. Jej przedmiotem są w szczególności procesy związane z gromadzeniem i wykorzystywaniem środków publicznych oraz gospodarowaniem mieniem, stanowiącym własność Gminy. Procesy te obejmują działania polegające na przygotowaniu i realizacji operacji gospodarczych dotyczących pobierania i wydatkowania środków, ich ewidencja oraz sprawozdawczość.

Obejmuje ona wszystkie czynności, których celem jest sprawdzenie prawidłowości postępowania w odniesieniu do obowiązujących aktów prawnych, uchwały rady i zarządzeń kierownika jednostki.

Kontrola finansowa umożliwia:

- 1) Przeprowadzenie wstępnej oceny realizacji dochodów, celowości zaciągania zobowiązań finansowych i dokonywania wydatków.
- 2) Dostarczenie kierownictwu jednostki niezbędnych informacji do podejmowania decyzji związanych z zarządzaniem jak i sygnalizuje stwierdzenie naruszenia prawa, zaniedbania i nieprawidłowości.
- 3) Wskazuje sposób i środki zapobiegające powstaniu nieprawidłowości, jak również umożliwia szybką likwidację nieprawidłowości.

I. Ustalenia wstępne

§ 2

1. Procedury kontroli finansowej opracowane zostały w oparciu o standardy kontroli Finansowej w jednostkach sektora finansów publicznych zawartych w Komunikacji Nr 13 Ministra Finansów z dnia 30 czerwca 2006 r. w sprawie ogłoszenia „Standardów kontroli finansowej w jednostkach sektora finansów publicznych” (Dz. Urz. Min. Fin. Nr 7, poz.58).

2. Procedury obowiązują wszystkich pracowników Urzędu Gminy w Orchowie zgodnie z zakresami czynności.

3. Nieprzestrzeganie procedur stanowi naruszenie obowiązków służbowych i skutkuje poniesieniem odpowiedzialności porządkowej i dyscyplinarnej przewidzianej w Regulaminie Pracy Urzędu Gminy i innych aktach prawnych.

II. Organizacja i funkcjonowanie kontroli finansowej.

§ 3

Kontrola finansowa obejmuje:

- 1) zapewnienie przestrzegania ustalonych procedur kontroli, oraz przeprowadzanie wstępnej oceny celowości zaciągania zobowiązań finansowych i dokonywania wydatków;

- 2) przestrzeganie systemu ewidencji, obiegu i kontroli dokumentów odzwierciedlające operacje gospodarcze oraz dokumentów zdawczo -odbiorczych oraz ustalenie osób uprawnionych do podpisywania tych dokumentów; ich akceptacji, rozliczania i ewidencji, a w szczególności do sprawdzania rzetelności i legalności podpisów na dokumentach;
- 3) badanie i porównanie stanu faktycznego ze stanem wymaganym pobierania i gromadzenia środków publicznych, zaciągania zobowiązań finansowych i dokonywania wydatków ze środków publicznych oraz zwrotu środków publicznych;
- 4) prowadzenie gospodarki finansowej oraz stosowanie ustalonych procedur kontroli.

§ 4

Formy organizacyjne kontroli finansowej:

- 1) **Samokontrola** – prawidłowość wykonywania własnej pracy. Do samokontroli zobowiązani są wszyscy pracownicy bez względu na zajmowane stanowisko i rodzaj wykonywanej pracy, zgodnie z zakresem czynności.
- 2) **Kontrola funkcjonalna** – sprawowana z urzędu w ramach obowiązków nadzoru przez pracowników zatrudnionych na stanowiskach kierowniczych, a także sprawowana przez zatrudnionych na stanowiskach samodzielnych, współdziałających przy realizacji danych operacji, procesów i opracowania dokumentów – o ile zostali zobowiązani w zakresie czynności do ich wykonania.

§ 5

Czynności kontroli finansowej:

Kontrolę należy prowadzić odpowiednio do ustalonych obowiązków nadzorczo – kontrolnych Poszczególnych stanowisk pracy we wszystkich fazach działalności jednostki, w formie kontroli wstępnej, bieżącej i następnej.

1) **Kontrola wstępna** – polega na kontroli czynności zamierzonych, mających na celu zapobieganie niepożądanym lub nielegalnym działaniom przez sprawdzenie, czy są one zgodne z kryteriami celowości, gospodarności, rzetelności i legalności.

Kontrola wstępna obejmuje przede wszystkim sprawdzenie projektów umów, porozumień i innych dokumentów powodujących powstanie zobowiązań.

Szczególną uwagę w tym zakresie należy zwrócić na:

- a) czy postanowienia w nich zawarte są zgodne z przepisami prawa;
- b) czy ustalenia w nich zaproponowane a dotyczące kosztów są korzystne dla jednostki i mają pokrycie w planie finansowym jednostki;
- c) czy inne ustalenia jak okres wypowiedzenia, zmiany umowy (porozumienia), zabezpieczenia przed wypadkami losowymi, zmiany cen itp. zostały ujęte i są korzystne dla jednostki.

W ramach kontroli wstępnej należy również zwrócić uwagę na dochody budżetowe, jakie ma osiągnąć jednostka. Dochody budżetowe winny wynikać z obowiązujących przepisów i zawartych umów najmu, dzierżawy, sprzedaży składników majątkowych.

Należności dotyczące dochodów muszą być ujęte w ewidencji księgowej i egzekwowane w ustalonych terminach i w pełnej wysokości.

W razie ujawnienia nieprawidłowości w toku wykonania kontroli wstępnej kontrolujący:

- a) zwraca bezzwłocznie nieprawidłowe dokumenty właściwym pracownikom z wnioskiem o dokonanie odpowiednich zmian i uzupełnień,
- b) odmawia podpisania dokumentów nierzetelnych, nieprawidłowych lub dotyczących operacji sprzecznych z obowiązującymi przepisami,

c) zawiadamia jednocześnie o ujawnionym fakcie bezpośredniego, który podejmuje decyzje w sprawie dalszego toku postępowania odpowiednio do wagi nieprawidłowości.

2) **Kontrola bieżąca** - polega na sprawdzeniu czynności i wszelkiego rodzaju operacji gospodarczych w toku ich wykonywania, w celu stwierdzenia czy wykonanie to przebiega prawidłowo i zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Kontroli podlega również rzeczywisty stan rzeczowych i pieniężnych składników majątkowych w drodze inwentaryzacji i niezapowiedzianych kontroli kasy. Należy sprawdzić czy składniki majątkowe są właściwie przechowywane i prawidłowo zabezpieczane przed kradzieżą, czy pracownicy w obowiązującym terminie rozliczają się z pobieranych zaliczek.

3) **Kontrola następną** – dotyczy sprawdzenia dokumentów odzwierciedlających czynności już dokonane. Z analizy tych dokumentów winno wynikać czy dotychczasowa działalność jednostki przebiegała prawidłowo i zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

§ 6

Kryteria kontroli finansowej.

Każde postępowanie kontrolne jest czynnością powtarzalną odbywającą się według ściśle określonych kryteriów w zależności od rodzaju kontroli. Dla wszystkich czynności kontrolnych przyjęto ogólnie, wewnętrznie zgodnie, zasady lub kryteria postępowania kontrolnego.

Należy do nich zaliczyć:

1) **Kryterium legalności** – oznacza zbadanie zgodności działania jednostki z obowiązującymi przepisami prawa.

2) **Kryterium gospodarności** – oznacza ustalenie czy zadania jednostki są realizowane oszczędnie, wydajnie i efektywnie.

3) **Kryterium celowości** – związane jest z ustaleniem czy podejmowane zadania są zgodne z celami wynikającymi z zatwierdzonych planów, a także czy zastosowane metody i środki były optymalne, odpowiednie dla osiągnięcia założonych celów.

4) **Kryterium rzetelności** – wymaga ustalenia, czy wszystkie operacje gospodarcze są właściwie udokumentowane, czy dokumenty (dowody księgowo) będą podstawą zapisu w księgach rachunkowych, są opisane w sposób umożliwiający identyfikację zrealizowanego zadania i zostały sprawdzone przed ich zaksięgowaniem przez odpowiednie służby oraz czy stosowane w jednostce zasady rachunkowości zapewniają rzetelne przedstawienie sytuacji majątkowej i finansowej jednostki.

§ 7

Środki kontroli finansowej:

Środki kontroli finansowej wykorzystywane w Urzędzie Gminy w Orchowie zawarte zostały w:

- 1) Regulaminie Organizacji Urzędu Gminy,
- 2) Regulaminie Pracy Urzędu Gminy,
- 3) Procedurze uchwalania budżetu i innych uchwałach Rady Gminy,
- 4) Statucie Gminy,
- 5) Zakresach czynności pracowników.

Zastosowanie wyżej wymienionych przepisów prawnych środków kontroli pozwala na:

- a) oszczędne i efektywne wykorzystanie zasobów majątkowych i ludzkich,
- b) zabezpieczenie składników majątku przed zniszczeniem, utratą i defraudacją,

- c) bieżące wykrywanie błędów i nieprawidłowości,
- d) działanie zgodne z przepisami prawa oraz wewnętrznymi aktami i z wytycznymi kierownictwa.

§ 8

Środowisko systemu kontroli finansowej.

Standardy w tym obszarze dotyczą uczciwości i kompetencji pracowników, struktury organizacyjnej i ustaleniu zadań wrażliwych. Środowisko systemu kontroli dotyczy zarządzania i jej organizacji i determinuje jakość kontroli finansowej:

- 1) uczciwość i inne wartości etyczne – są podstawą skutecznego systemu kontroli finansowej - pracownicy Urzędu Gminy dbają o wysoki poziom osobistej i zawodowej uczciwości, ściśle przestrzegają wszystkich opracowanych procedur kontroli finansowej;
- 2) kompetencje zawodowe – pracownicy Urzędu Gminy uczestniczą w szkoleniach, sami dbają aby ciągle poszerzać i aktualizować zakres wiedzy, rozwijać umiejętności i zdolności;
- 3) identyfikacja zadań wrażliwych;

Wójt Gminy identyfikuje jako zadania wrażliwe w Urzędzie:

- a) gospodarkę kasową,
- b) gospodarkę magazynową,
- c) zamówienia publiczne,
- d) udzielenie ulg w należnościach budżetowych niepodatkowych,
- e) udzielanie ulg w należnościach podatkowych,
- f) udzielanie pomocy publicznej

4) Procedury służące realizacji środków zaradczych w tym zakresie to odpowiedzialność materialna określona w formie pisemnej oraz szczegółowe zasady postępowania zawarte w:

- a) instrukcji kasowej,
- b) instrukcji inwentaryzacyjnej,
- c) instrukcji sporządzania, przyjmowania, obiegu i kontroli dokumentów księgowych,
- d) zakresach czynności kasjera i innych pracowników, których przyjęcie potwierdzili podpisem,
- e) uchwałach Rady Gminy regulujących zasady udzielania ulg w należnościach budżetowych niepodatkowych.

§ 9

Zarządzanie ryzykiem.

Gromadzenie i wydatkowanie środków ma swoje odbicie w planie finansowym Urzędu Gminy. Dla prawidłowego zarządzania ryzykiem w tym zakresie niezbędne jest:

- 1) monitorowanie realizacji zadań w oparciu o sprawozdawczość z zakresu dochodów i wydatków,
- 2) dokonywanie wnikliwej analizy wszystkich przypadków realizacji budżetu odbiegających od planu,
- 3) podejmowanie w odpowiednim czasie działań zaradczych, aby zadania planowane zrealizowane były na optymalnym poziomie.

Mechanizmy kontroli

1. System kontroli finansowej Urzędu, a szczególności procedury, instrukcje, wytyczne kierownictwa, zakresy obowiązków, jest dokumentowany, a dokumentacja ta jest łatwo dostępna dla wszystkich pracowników, którym ta informacja jest niezbędna.

2. Wszystkie operacje finansowe i gospodarcze, a także inne znaczące zdarzenia, są rzetelnie dokumentowane, a dokumentacja ta jest łatwo dostępna dla upoważnionych osób.

Dokumentacja powinna być kompletna, łatwo dostępna dla upoważnionych osób oraz umożliwiać dokładne prześledzenie każdej operacji finansowej, gospodarczej lub zdarzenia od samego początku, w trakcie ich trwania oraz po ich zakończeniu. Operacje finansowe i gospodarcze i inne zdarzenia powinny być bezzwłocznie rejestrowane i prawidłowo klasyfikowane

3. Zatwierdzanie operacji finansowych polega na tym, że Wójt lub upoważnieni przez niego pracownicy zatwierdzają, przed ich realizacją, wszelkie operacje finansowe i gospodarcze związane z pozyskiwaniem i wydatkowaniem środków publicznych. Poszczególne czynności związane z realizacją operacji finansowych, gospodarczych są wykonywane wyłącznie przez osoby do tego uprawnione.

4. Podział obowiązków polega na tym, że zadania dotyczące prowadzenia, zatwierdzania, rejestrowania i sprawdzania operacji finansowych, gospodarczych i innych zdarzeń z pozyskiwaniem i wydatkowaniem środków publicznych są rozdzielone pomiędzy różne osoby, z uwzględnieniem obowiązków.

5. Wprowadzenie odpowiednich procesów gwarantuje, iż wszystkie przypadki odstępstw od procedur, instrukcji lub wytycznych będą dokumentowane, należycie uzasadnione oraz zatwierdzone przez Wójta lub upoważnionego pracownika.

6. Prowadzony jest właściwy nadzór w ramach hierarchii służbowej, którego celem jest upewnienie się, że zadania Urzędu są właściwie realizowane.

- jasne komunikowanie obowiązków, zadań i odpowiedzialności każdego z pracowników i systematyczną ocenę ich pracy w niezbędnym zakresie.

- zatwierdzanie wyników pracy w decydujących momentach w celu uzyskania zapewnienia, że przebiega ona zgodnie z zamierzeniem.

§ 10

Informacja i komunikacja

Wójt Gminy Orchowo zobowiązuje wszystkich pracowników Urzędu Gminy do bieżącego informowania bezpośrednich przełożonych o występowaniu zdarzeń mających wpływ na powstanie ryzyka niewykonywania zadań ustalonych w planie Urzędu Gminy w Orchowie.

Monitorowanie i ocena

1. W jednostce istnieje stałe monitorowanie funkcjonowania systemu kontroli finansowej oraz jego poszczególnych elementów, a także bieżące rozwiązywanie zidentyfikowanych problemów.
2. Osoby przeprowadzające kontrolę finansową zobowiązane są do przekazywania wszelkich informacji, które mogą wpływać na ocenie działalności kontroli, szczególności:
  - a) różnic inwentaryzacyjnych
  - b) wykrytych oszustw i manipulacji,
  - c) uwaga zewnętrznych organów nadzoru kontroli,
  - d) skarg pracowników, oferentów i dostawców.
3. Każdy dostawca ma możliwość zgłaszania uwag na temat funkcjonowania kontroli finansowej oraz sugestii dotyczących jej usprawnienia lub modyfikacji.(samooceń)
4. W przypadku stwierdzenia, że w systemie kontroli finansowej istnieją potencjalne niedoskonałości, mechanizmy kontrolne funkcjonujące na obszarze, w których wykryto nieprawidłowości podlegają poprawnej ocenie i w razie potrzeby odpowiedniej modyfikacji
5. Wynik kontroli i oceny służy do:
  - 1) ustalenia czy nie nastąpiło naruszenie dyscypliny finansów publicznych oraz innych aktów prawnych i procedur wynikających z przepisów wewnętrznych w zakresie gromadzenia środków, realizacji wydatków i gospodarowania mieniem,
  - 2) wszczęcie postępowania wyjaśniającego i dyscyplinarnego w przypadku wystąpienia nieprawidłowości,
  - 3) podjęcie działań w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości oraz zapobiegania powstawaniu ich w przyszłości,
  - 4) doprowadzenie do zgodności postępowania z ogólnie obowiązującymi przepisami prawa, prawa lokalnego, wewnętrznymi instrukcjami i regulaminami

III. Kontrola procesów gromadzenia środków w Urzędzie Gminy w Orchowie

§ 11

Procedury kontroli dochodów budżetowych.

Procedury kontroli gromadzenia dochodów zapewniają zgodne z prawem pobieranie należnych środków w prawidłowej wysokości, terminowo i zgodnie ze stanem faktycznym. Kontrole wewnętrzzną należy objąć klasyfikację, ewidencję i sprawozdawczość w zakresie dochodów.

1) wpływy z podatków i opłat lokalnych.

Gmina pobiera następujące rodzaje podatków i opłat: od nieruchomości, podatek rolny, podatek leśny, podatek od środków transportowych, opłat od posiadania psów, wpływy z opłat targowej, wpływy z opłat skarbowej.

Kontrola w zakresie podatków i opłat podlega na ustaleniu:

- a) Czy wszystkie osoby prawne w ustalonym terminie złożyły deklaracje dotyczące podatku od nieruchomości, rolnego, leśnego na dany rok budżetowy, na formularzu według określonego wzoru?
  - b) Czy wszystkim osoba fizycznym zobowiązanym do wpłaty podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego ustalono w drodze decyzji wysokości tego podatku?
  - c) Czy właściciele środków transportowych w ustawowych terminach składają deklaracje na podatek od środków transportowych na formularzach według obowiązującego wzoru?
  - d) Czy na bieżąco uwzględnia się zmiany zgłoszone przez podatników, powodujące zmianę wysokości podatku?
  - e) Czy należności z tytułu podatków i opłat regulowane są w ustawowych terminach i według stawek wynikających z ustaw oraz uchwały Rady Gminy?
  - f) Czy prawidłowo są wykonywane zarachowania wpłat?
  - g) Czy egzekwowanie wpłat wykonywane jest zgodnie z ordynacją podatkową?
  - h) Czy od wpłat po terminie naliczane SA odsetki?
  - i) Czy prowadzone jest postępowanie zmierzające do wyegzekwowania należności?
- Ponadto należy sprawdzić:
- j) pod względem rachunkowym deklaracje składane przez podatników,
  - k) zasadności nadania korekt deklaracji w oparciu o wyjaśnienia. Podatników, a także dane wynikające z ewidencji gruntów, pozwolenia na użytkowanie obiektu budowlanego,
  - l) prawidłowości przeniesienia danych do sprawozdawczości, prawidłowości ewidencji analitycznej i syntetycznej, wpłat, przypisów i odpisów oraz ustalenie prawidłowego salda dla każdego podatnika.

2) Wpływy z opłaty skarbowej.

Kontrola wpływów z opłaty skarbowej polega na:

- a) sprawdzeniu pod względem rachunkowym informacji o należnościach wpłacanych przez podatników,
- b) Kontroli prawidłowości naliczonych odsetek od nie wypłaconej w terminie opłaty skarbowej,
- c) Prawidłowości ewidencji księgowej,
- d) Prawidłowość przeniesienia danych do sprawozdawczości.

3) Udziały w podatkach.

Gmina posiada następujące działy w podatkach: dochodowym od osób fizycznych, dochodowym od osób prawnych, od działalności gospodarczej osób fizycznych opłacany w formie karty podatkowej, podatku od spadków i darowizn, podatku od czynności cywilnoprawnych.

Kontrola polega na ustaleniu:

- a) poprawności klasyfikacji dochodów i ewidencji,
- b) prawidłowości wykazania w sprawozdawczości,
- c) kontroli zgodności danych z ewidencji księgowej ze sprawozdawczością uzyskaną z Urzędów Skarbowych i Ministerstwa Finansów
- d) kontroli prawidłowości naliczonych odsetek od zaległości podatkowych.

4) Dochody z mienia komunalnego.

Dochody z mienia komunalnego to: wpływy z opłat za zarząd, użytkowanie i użytkowanie wieczyste nieruchomości, wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw, dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego oraz innych umów o podobnym charakterze, wpływy z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego przysługującego osobom fizycznym w prawo własności, wpływy ze sprzedaży składników majątkowych.

Kontrola w tym zakresie polega na ustaleniu:

- a) Czy na wszystkie dzierżawy, najmy są sporządzane umowy?
- b) Czy zawarte umowy są zgodne z wymogami ustawy o gospodarce nieruchomościami?
- c) Czy podano do publicznej wiadomości informacje o wywieszeniu przez ogłoszenie w prasie wykazu nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży?
- d) Czy sprzedaż dokonywana jest w drodze przetargu?
- e) Czy jest aktualna wycena nieruchomości?
- f) Czy prawidłowo ustalono opłatę za użytkowanie wieczyste?

Ponadto należy sprawdzić:

- terminowość wpłaty
- prawidłowość naliczania odsetek od nieterminowych wpłat, wystawianie wezwań do zapłaty i kierowanie spraw do wyegzekwowania na drodze postępowania sądowego,
- prawidłowość klasyfikacji budżetowej i ewidencji
- prawidłowość sporządzania sprawozdawczości

5) Subwencje.

Dochodami Gminy są subwencje ogólne, oświatowe z budżetu państwa i uzupełnienie subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego - subwencja wyrównawcza i równoważąca.

Kontroli podlega:

- a) terminowość wpłat subwencji,

b) prawidłowości w zakresie klasyfikacji ewidencji sprawozdawczość.

6. Dochody pozostałe

Dochody pozostałe Gmina pozyskuje z: opłaty produktowej, opłat ze zezwoleń na sprzedaż alkoholu, wpisy do ewidencji działalności gospodarczej, umieszczanie reklam na mieniu komunalnym i opłat innych.

Zadania kontrolowane polegają na:

- a) wprowadzaniu do planu dochodów kwot szacunkowych na dany rok budżetowy,
- b) prawidłowości klasyfikacji, ewidencji oraz sporządzania sprawozdań w zakresie tych dochodów,
- c) sporządzanie tytułów wykonawczych lub kierowanie spraw na drogę postępowania sądowego.

IV. Kontrola procesów wydatkowania środków W Urzędzie Gminy w Orchowic

§ 12

Procedury kontroli wydatków budżetowych w zakresie:

Kontrola wydatków budżetowych ma na celu zbadanie czy posiadane przez jednostkę kontrolowaną środki zostały wydatkowane w sposób gospodarny i oszczędny, stosowanie do opracowanego planu finansowego w granicach przyznanych kwot oraz z zachowaniem przepisów ustawy o finansach publicznych i ustawy – prawa zamówień publicznych.

1) Wydatków na wynagrodzenia:

- a) prawidłowość prowadzenia akt osobowych i dokumentacji czasu pracy,
- b) kontrola list płac i udokumentowania poszczególnych składników wynagrodzeń i zasiłków chorobowych,
- c) kontrola prawidłowości prowadzenia ewidencji księgowej z zakresu niewypłaconych wynagrodzeń,
- d) kontrola zapisów w listach płac z listami obecności i umowami o prace,
- e) przestrzeganie terminów płatności wynagrodzeń,
- f) prawidłowości naliczania zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych,
- g) rzetelność i terminowość sporządzania sprawozdań z zatrudnienia i wynagrodzeń,
- h) prawidłowości naliczania dodatkowego wynagrodzenia rocznego,
- i) zasadność zawierania umów zleceń i umów o dzieło,
- j) prawidłowość ustalania kosztów uzyskania przychodów,
- k) terminowość rozliczeń finansowych za wykonane usługi na podstawie umów o dzieło lub umów zlecenia,
- l) przestrzeganie: zgodności z planem prawidłowej klasyfikacji, prawidłowej dekretacji i prawidłowej ewidencji księgowej.

2) Składek na ubezpieczenia zdrowotne, społeczne i na Fundusz Pracy:

- a) naliczanie składek zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- b) terminowe odprowadzania składek
- c) naliczanie odsetek za nieterminowe regulowanie składek,
- d) przestrzeganie zasad zgodności z planem wydatków – prawidłowej klasyfikacji, dekretacji i ewidencji księgowej oraz sprawozdawczość.

3) Odpisów na zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych:

- a) prawidłowość naliczania odpisu na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych zgodnie z ustawą o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych,
- b) terminowość odprowadzania na rachunek bankowy funduszu równowartości dokonanych odpisów,
- c) przestrzeganie zgodności z planem wydatków – prawidłowej klasyfikacji, ewidencji księgowej oraz sprawozdawczości.

4) Wydatków na diety radnych i członków komisji:

- a) prawidłowość naliczania diet za prace w radzie i komisjach z zasadami ustalonymi uchwałą Rady Gminy,
- b) zgodność z planem wydatków,
- c) przestrzeganie prawidłowej klasyfikacji budżetowej, dekretacji i ewidencji księgowej,
- d) prawidłowość wykazania wydatków w sprawozdawczości.

5) Wydatków na podróże służbowe pracowników:

- a) przestrzeganie zasad rozliczania wyłącznie kosztów podróży służbowych odbywanych w terminie, w miejscu oraz środkiem lokomocji wskazanym przez pracodawcę w poleceniu wyjazdu służbowego,
- b) poprawność naliczania diet, zwrotu kosztów przejazdów, noclegów,
- c) kontrola rozliczania kosztów związanych z używaniem samochodu prywatnego do celów służbowych w zakresie: określenia limitu kilometrów ustalonego przez Wójta, rozliczania kosztów używania pojazdu do celów służbowych na podstawie złożonego w danym miesiącu pisemnego oświadczenia pracownika oraz odpowiednie ich zmniejszenie zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami,
- d) przestrzeganie zgodności z planem wydatków,
- e) prawidłowość klasyfikacji budżetowej, ewidencji księgowej oraz sprawozdawczości.

6) Wydatków na wynagrodzenia inkasentów podatków i opłat lokalnych

- a) prawidłowość stawek stosowanych w naliczaniu wynagrodzenia dla inkasentów podatków i opłat lokalnych z uchwałą Rady Gminy i zawartymi umowami,
- b) przestrzeganie prawidłowej klasyfikacji budżetowej, ewidencji księgowej i sprawozdawczości.

7) Wydatków na wypłatę dodatków mieszkaniowych:

- a) prawidłowość przyznawania dodatków mieszkaniowych na podstawie obowiązujących w tym zakresie przepisów,
- b) sprawdzenie egzekwowania od wnioskodawców obowiązku przedkładania deklaracji o dochodach gospodarstwa domowego,
- c) terminowość i zasadność wydawania decyzji w sprawie dodatków mieszkaniowych,
- d) prawidłowość naliczania dodatków mieszkaniowych,
- e) sprawdzenie egzekwowania od zarządców domów informacji o zadłużeniu lokatorów i wstrzymaniu wypłaty dodatków osobom zalegającym w regulowaniu czynszu,
- f) zgodność z planem i harmonogramem wydatków,
- g) prawidłowość wykazywania w ewidencji księgowej i sprawozdawczości.

8) Wydatków na zakupy materiałów oraz usług materialnych i niematerialnych:

- a) prawidłowość ustalania potrzeb materiałowych,
- b) prawidłowość zakupu rzeczowych składników majątku pod kątem przestrzegania ustawy – prawo zamówień publicznych,

- c) prawidłowość odbioru materiałów pod względem ilościowym i jakościowym oraz zgłaszanie reklamacji z tytułu braków lub wad w dostawach,
- d) sprawdzenie ewidencji syntetycznych z ewidencją analityczną,
- e) prawidłowość klasyfikacji budżetowej i ewidencji księgowej,
- f) sprawdzenie czy zakup usług prowadzony jest z zachowaniem kryterium gospodarności, celowości i rzetelności,
- g) zgodność zawieranych umów na usługi z ustawą – prawo zamówień publicznych,
- h) sprawdzanie wystawionych faktur za zakupione usługi przez właściwych merytorycznie pracowników,
- i) przestrzeganie zasad zgodności z planem wydatków,
- j) rzetelność sprawozdawczości i prawidłowości klasyfikacji budżetowej.

9) Wydatków na zadania inwestycyjne:

- a) bieżące badanie realizacji Wieloletniego Planu Inwestycyjnego uchwalonego przez Radę Gminy,
- b) kompletność dokumentacji projektowo – kosztorysowej,
- c) prawidłowość dokumentacji procesów inwestycyjnych,
- d) terminowość realizacji inwestycji lub poszczególnych jej etapów,
- e) prawidłowość wystawiania dowodów „OT” na przekazanie inwestycji do eksploatacji,
- f) zgodność realizowanych zadań inwestycyjnych z planem rzeczowym i finansowym,
- g) stosowanie przy zleceniu robót i zakupie środków trwałych zasad, form i trybu ustawy – prawo zamówień publicznych,
- h) prawidłowość wykorzystania zgodnie z przeznaczeniem własnych środków inwestycyjnych, otrzymanych dotacji celowych oraz zaciągniętych pożyczek na zadania inwestycyjne,
- i) prawidłowość ewidencji wpłaconego wadium,
- j) regulowanie należności na podstawie prawidłowo wystawionych faktur po sporządzeniu i podpisaniu protokołów odbioru robót
- k) prawidłowość prowadzenia ewidencji analitycznej wydatków na poszczególne zadania inwestycyjne i ewidencjonowania w nich w sposób bieżący poniesionych nakładów od momentu rozpoczęcia inwestycji do jej zakończenia,
- l) przestrzeganie zgodności z planem i harmonogramem wydatków,
- m) prawidłowość klasyfikowania i ewidencjonowania wydatków inwestycyjnych,
- n) przestrzegania zasady kompletnego rozliczania kosztów inwestycji w terminie oddania do użytku powstałych w wyniku inwestycji składników majątku trwałego,
- o) prawidłowość i rzetelność opracowania i przesyłania obowiązującej sprawozdawczości z działalności inwestycji

10) Wydatków na rzecz jednostek powiązanych i nie powiązanych budżetem Gminy – dotacje.

Kontrola polega na:

- a) kontroli podstaw prawnych do przekazania dotacji,
- b) kontroli zawartych umów z podmiotem otrzymującym dotacje na wykonanie zadań publicznych związanych z realizacją zadań Gminy,
- c) kontroli rozliczenia przekazanych dotacji pod kątem celowości jej wykorzystania – zgodnie z zawartą umową,
- d) zgodność z planem wydatków,
- e) prawidłowość klasyfikacji budżetowej, ewidencji oraz sprawozdawczości.

11) Wydatków na realizację zadań z zakresu administracji rządowej zleconych gminie.

Kontrola polega na:

- a) wyprowadzeniu wydatków do budżetu z zachowaniem zasad klasyfikacji budżetowej i zgodności z decyzją dysponenta środków,
- b) opracowanie planu finansowego zadań zleconych,
- c) wykorzystaniu dotacji zgodnie z przeznaczeniem,
- d) rozliczeniu dotacji i ewentualnym zwrocie niewykorzystanych środków na rachunek dysponenta,
- e) ewidencja wydatków i wykazania ich sprawozdawczości.

V. Procedury kontroli procesów związanych z gospodarowaniem mieniem w Urzędzie Gminy w Orchowie.

§ 13

Kontrola środków pieniężnych:

- a) udokumentowanie operacji kasowych dowodami sprawdzonymi pod względem merytorycznym, formalnym i rachunkowym,
- b) zgodność gotówki w kasie ze stanem ewidencyjnym tj. ze stanem wynikającym z raportu kasowego,
- c) zasadność pobierania zaliczek i terminowości ich rozliczania,
- e) ewidencja depozytów i ich zabezpieczenie,
- f) niezapowiedziane kontrole kasy i ewentualne rozliczenia powstałych różnic,
- g) prawidłowość przeprowadzonych inwentaryzacji kasy i ich rozliczenie,
- h) dokumentacja obrotu bezgotówkowego z równoczesnym sprawdzeniem źródłowej dokumentacji stanowiącej podstawę ich wystawienia,
- i) zgodność salda konta z wyciągami bankowymi.

§ 14

Kontrola rozrachunków i roszczeń:

- a) prawidłowość i terminowość rozrachunków kontrahentami,
- b) przyczyny niedotrzymania terminów rozliczeń i wysokość umownych,
- c) terminowość fakturowania,
- d) prawidłowość stawek VAT,
- e) prawidłowość rozliczeń z pracownikami z tytułu wynagrodzeń, deklaracji i sum do rozliczenia,
- f) dyscyplina w zakresie rachunków z tytułu niedoborów, szkód nadwyżek oraz roszczeń spornych,
- g) przebieg windykacji należności,
- h) zasadność umorzeń należności,
- i) wysokość należności i zobowiązań według terminów płatności,
- j) rozrachunki przedawnione,
- k) odpisy należności wątpliwych.

§ 15

Kontrola aktywów trwałych:

- a) dokumentacja gospodarowania środkami trwałymi,
- b) ewidencja analityczna środków trwałych i jej zgodność z ewidencją syntetyczną,
- c) zasadność zakupów i likwidacji majątku trwałego,
- d) prawidłowość naliczania amortyzacji,
- e) prawidłowość przeprowadzania i rozliczania inwentaryzacji majątku trwałego,
- f) rzetelność likwidacji majątku trwałego,
- g) klasyfikacja majątku trwałego według grup rodzajowych,
- h) prawidłowość wykazania majątku trwałego w sprawozdawczości.

§ 16

Kontrola funduszu jednostki i funduszy specjalnych:

- a) prawidłowość dokumentacji tworzenia i wykorzystania funduszu jednostki,
- b) zasadność zwiększeń i zmniejszeń funduszy i prawidłowość ich ewidencji,
- c) prawidłowość rozliczania wyniku finansowego,
- d) kontrola ewidencji, dokumentacji tworzenia i wykorzystania funduszy specjalnych,
- e) prawidłowość naliczania funduszy specjalnych,
- f) kontrola ustalenia stanu funduszy i zgodność danych wykazanych w sprawozdawczości z ewidencją księgową.

§ 17

Inwentaryzacja jako element kontroli:

- a) przestrzeganie terminów inwentaryzacji,
- b) dokumentacja spisu z natury,
- c) dokumentacja potwierdzenia sald,
- d) rzetelność rozliczania różnic inwentaryzacyjnych.

VI. Sposób wykorzystania wyników kontroli

§ 18

Wyniki kontroli i oceny służą do:

- a) ustalenia czy nie nastąpiło naruszenie dyscypliny finansów publicznych oraz innych aktów prawnych i procedur wynikających z przepisów wewnętrznych w zakresie gromadzenia środków, realizacji wydatków i gospodarowania mieniem.
- b) wszczęcia postępowania wyjaśniającego i dyscyplinarnego w przypadku wystąpienia nieprawidłowości.
- c) podjęcia działań w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości oraz zapobieganiu powstawaniu ich w przyszłości.
- d) doprowadzenie do zgodności postępowania z ogólnie obowiązującymi przepisami prawa, prawa lokalnego, wewnętrznymi instrukcjami i regulaminami.

